



Sofia Henderup Larsson
Verksamhetschef
Sofia.henderuplarsson@trelleborg.se
0410-73 39 95

Bildningsnämnden

Undersökning om hedersuppfattningar

Sammanfattning

Utifrån ett förslag till bildningsnämnden från Moderaterna och Kristdemokraterna om huruvida det förekommer hedersproblematik i Trelleborg, beslutade bildningsnämnden vid sammanträde den 15 december 2021 (BIN 2021-12-15, § 200)

att ge bildningsförvaltningen i uppdrag att undersöka om och i vilken utsträckning barn och elever i bildningsnämndens verksamheter begränsas av hedersuppfattningar i sin omgivning

att ge bildningsförvaltningen i uppdrag att undersöka om det förekommer eller har förekommit där vårdnadshavare eller andra har försökt påverka personalens agerande

att återkomma till bildningsnämnden i april 2022.

I korthet visar undersökningen

- barn och elever i bildningsnämndens verksamheter begränsas av hedersuppfattningar i sin omgivning - **Ja, inom vissa frågeområden**
- om det förekommer eller har förekommit där vårdnadshavare eller andra har försökt påverka personalens agerande – **Ja, för yngre elever avseende utklädnad och nakenhet, för äldre elever kring undervisning i vissa ämnen.**

Bildningsförvaltningens redovisning av undersökningen föreligger. Den återfinns under "Ärendet" i denna tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Undersökning huruvida det förekommer hedersproblematik i bildningsnämndens verksamheter (daterad 2022-03-18)

Protokollsutdrag BIN 2021-12-15 § 200

Förslag från Moderaterna och Kristdemokraterna (2021-11-12)

Bildningsförvaltningen

E-post bildningsforvaltningen@trelleborg.se

Webb www.trelleborg.se

Besöksadress Henry Dunkers
gata 1

Postadress Box 79, 231 21
Trelleborg

Telefon 0410-73 30 00

Fakturaadress

Box 173, 231 23 Trelleborg

Org.nr 212000-1199

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Bildningsnämnden föreslås besluta

att godkänna bildningsförvaltningens redovisning av undersökningen

att inte vidta några ytterligare åtgärder och lägga ärendet till handlingarna

att skicka beslutet och undersökningen till rektorer, skolsköterskor och kuratorer i bildningsnämndens verksamheter för kännedom.

Beslutet skickas till

Rektorer

Skolsköterskor

Kuratorer

Ärendet

Undersökning avseende hedersrelaterad problematik genomfördes genom enkätfrågor till pedagoger i förskola, tre grundskolor och gymnasiet. Inom förskolan gick enkäten ut till samtliga förskollärare i Trelleborgs kommunala förskolor. Inom grundskolan skickades enkäten ut till pedagoger på Pilevallskolan (F-9), Liljeborgsskolan (F-9) och Kattebäckskolan (F-6). Urvalet av skolor gjordes utifrån att dessa skolor är de skolor inom kommunen som har mest mångkulturellt elevunderlag. På gymnasiet gick enkäten ut till lärare inom samtliga programinriktningar.

Enkätfrågorna för pedagoger med ansvar för de yngre barnen, förskola, förskoleklass, årskurs 1-3 samt fritidshem bygger på frågeställningar som lyfts fram i Malmö stads inventering¹ om hedersproblematik i förskolorna. Som underlag till frågeställningar till pedagoger som arbetar med äldre elever, årskurs 4 till gymnasiet, har frågeområden hämtats från bland annat TRIS rapport² UNG 018 och Rädda barnens rapport³ Allt jag inte får göra.

Pedagogernas svar inom förskolan

126 svar, enkäten utsänd till samtliga kommunala grundskolor.

Enkäten var indelad i fyra frågeområden avseende könsroller, könssegregation, kropp och nakenhet samt vårdnadshavare.

Könsroller

Generellt är svaren höga avseende att pedagogerna inte upplevt situationer som skulle kunna relateras till hedersproblematik.

14 % av pedagogerna uppger att de upplevt att pojkar uttrycker att det är flickors uppgift att laga mat.

1,5 % av pedagogerna uppger att de mött flickor som uttryckt att de inte får spela fotboll.

När det gäller frågor om pedagogerna mött barn som uttryckt att de inte får smutsa ner sig är det en viss skillnad mellan könen på barnen; 20% av pedagogerna uttrycker att de mött flickor som uttryckt detta i jämförelse med 10% av pedagogerna uttrycker att de mött pojkar som uttryckt att de inte får smutsa ner sig.

En frågeställning som sticker ut lite mer är att 36% av pedagogerna har upplevt att pojkar uppgett att de inte får använda klänning i utklädning, vilket är en relativt hög siffra. Dock kan man inte läsa in hedersrelaterad problematik utifrån den frågan specifikt, då orsaken kan vara att pojkarna och vårdnadshavare har fasta bilder avseende könsroller, identitet och kläder. Tillsammans med svar på andra frågor i undersökningen kan dock svaren ses som en viss indikation på hedersrelaterad problematik.

¹

<https://malmo.se/download/18.6b4b2ec517c6e15b7216904/1636120283226/Hedersrelaterad%20problematik%20i%20f%C3%B6rskolan%20inventering.pdf>

² <https://www.hedersfortryck.se/wp-content/uploads/UNG-018-En-kartla%CC%88ggnings-av-hedersrelaterat-va%CC%88ald-och-fo%CC%88rtryck-i-Uppsala.pdf>

³ https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/allt_jag_inte_far_gora_2021.pdf/

När det gäller familjebilder beskriver pedagoger att barn har en föreställning om hur en familj ska se ut avseende att en familj innebär ”mamma-pappa-barn”. Generellt upplever pedagogerna dock att denna föreställning av familjestruktur snarare är erfarenhetsbaserade hos barnen än uttryck för hedersnorm:

- *De pratat generellt om mamma, pappa, barn i tex lekar. Men inget konstigt om där tex är 2 mammor i leken*
- *När barn uttrycker vårdnadshavares förmågor ex mamma ska tvätta min tröja är min uppfattning att så är deras uppdelning hemma. Inte som en hederskultur utan mer utefter en stereotypisk rollfördelning.*
- *Det som är vanligast är utifrån barnens egen erfarenhetsvärld, hur deras familj är uppbyggd. Tycker barnen är intresserade och öppna utan värderingar när man pratar om olika familjekonstellationer. Det som förekommer är att barnen ser pappor som större och starkare än mammor*

I svaren belyses också att man inom förskolan arbetar aktivt för att bryta stereotypa könsbilder och utmana fasta föreställningar.

Vi hade ett temaarbete om familj och om kroppen. Här var det många som pratade om att en familj bestod av en mamma och en pappa i en familj. Att de bodde i ett hus och inte separerat. Det jag tyckte var lärorikt var att vi hade både ett exempel på att en familj var separerade och i ena hushållet var där två mammor. Detta gav oss en diskussion med barnen och en lärostund för att kunna utbyta nykunskap och normalisera dagens familjekonstellationer.

Ibland kan det komma kommentarer kring att det ska vara en mamma och en pappa i en familj och då blir det ett ypperligt tillfälle att diskutera och fundera tillsammans med barnen kring detta. Det kan uppstå vid sagoläsning och ibland i lek

Könssegregation

I frågeområden kring könssegregation är samtliga svar låga när det gäller att pedagoger mött

Flickor som uttrycker att de inte får leka med pojkar
5%

Pojkar som uttrycker att inte får leka med flickor
6%

Flickor som uttrycker att de inte får sitta bredvid en pojke i samlingar
1,5%

Pojkar som uttrycker att de inte får sitta bredvid en flicka i samlingar
1,5%

Kropp och nakenhet

När det gäller frågor om kropp och nakenhet finns inte heller svarsfrekvenser som tydligt indikerar någon problematik kopplat till hedersnormer. Däremot finns en genomgående bild av att barn idag har en större integritet avseende sin kropp, vilket både kan härledas till en samhällsförskjutning avseende nakenhet i delade utrymmen, omklädning i badhus till exempel, och som resultat att det arbete som förskolorna gjort utifrån till exempel ”Stopp, min kropp”-materialet:

Nej. Vi arbetar mycket om att prata med barnen att respektera sin kropp och inte visa sina Intiman delar framför andra, de större barnen är lite mer medvetna och klär gärna på sig/byter om avskilt men jag anser inte att det är något som har med kön att göra för det är avskilt från båda könen i dessa fall och endast när de ska vara helt nakna.

Barn idag har ofta problem med att ta av sig tröjan eller byxorna i närheten av andra barn. Sedan pratar vi ofta om rätten till sin egna kropp, sin integritet, så tanken slår mig att vi är nog stor skuld i det själva. Men bara tex. ett par byxor tas av kan någon uttrycka ” titta hen är naken”

I pedagogernas svar finns enstaka kommentarer som skulle kunna kopplas till hedersrelaterade normer:

Att barn, flickor, inte får vara med vid tex vattenlek på sommaren och att vårdnadshavare har förbjudit att kläder tas av och användning av badkläder

Haft en utländsk 3-årig flicka som bara fick bada med flickor

Vårdnadshavare

Generellt är siffrorna låga avseende att pedagogerna mött vårdnadshavare som uttalat att deras flickor inte får leka med pojkar (5%) eller deras pojkar inte får leka med flickor (2%).

Det svarsalternativ som åter avviker är frågan om att pojkar inte får klä ut sig i klänning är att 14% av pedagogerna uttryckt att vårdnadshavare har informerat dem om att pojkarna inte får klä ut sig i klänning, medan endast 1,5% av pedagogerna uppger att vårdnadshavare har uttalat att flickor inte får delta i utklädningsaktiviteter.

Det finns enstaka beskrivning i pedagogernas fritext som kan indikera på en hedersrelaterad problematik:

Flicka som inte fick ha bara ben ens mitt i sommarvärmen.

Sammanfattningsvis ska ovan redovisade siffror bedömas utifrån att frågeställningarna gick ut till förskollärare på kommunens samtliga förskolor. Svarsfördelning kanske sett något annorlunda ut om specifika förskolor med en högre andel barn med utländsk bakgrund valts ut.

Pedagogernas svar inom grundskolan

När det gäller grundskolan valdes tre skolor ut att svara på enkäten. Dessa tre skolor, Pilevallskolan, Liljeskolan och Kattebäckskolan, har högst andel mångkulturellt elevunderlag i Trelleborgs kommun. Frågorna delades också upp utifrån de olika stadierna i grundskolan, då frågeställningarna behövde se olika ut om eleverna är 6 eller 16 år. Samtliga enkätfrågor kunde endast besvaras med ja eller nej. Inga fritextfrågor fanns med.

Årskurs F-3 samt fritidshem

39 svaranden. Inga frågeområdesuppdelningar, men liknande frågeställningar som förskolornas enkät.

Andel pedagoger som upplevt situationer där pojkar uttryckt att det är flickornas uppgift att laga mat är 18% eller att pojkar inte får leka utklädnings med klänning är 27%.

Andel pedagoger som har varit med om att flickor uttryckt att de inte får delta i sportaktiviteter är 20,5%. Siffran kan ställas mot att andelen pedagoger som varit med att pojkar uttryckt att flickor inte bör delta i sportaktiviteter är 38,5 %. Skillnaden i svaren kan dock inte med säkerhet kopplas till en hedersproblematik, utan kan bero på elevernas bilder om flickors kontra pojkars kapacitet i utövning av sport.

Det finns en markantare skillnad i svaren avseende om pedagogerna mött flickor alternativt pojkar som uttrycker att de inte får leka med elever av annat kön.

26,3% av pedagogerna uppger att de mött flickor som uppgivit att de inte får leka med pojkar, medan endast 7,7% av pedagogerna svarar att de mött pojkar som uttrycker sig om att inte få leka med flickor. Det finns även en större skillnad när det gäller om pedagogerna mött flickor alternativt pojkar som uttryckt att de inte får hålla handen med elev av annat kön. 23,7% av pedagogerna har mött flickor som uppger att de inte får hålla en pojke i handen, medan svaren på frågan om pojkar som uttryckt att de inte får hålla flickor i handen är 12,8%.

När det gäller frågor om vårdnadshavare uttryckt åsikter som skulle kunna kopplas till en hedersproblematik som till exempel att deras barn inte får leka med elever av annat kön, inte delta i utklädningslekar, inte delta inom vissa skolämnen såsom idrott eller musik är svaren mycket enhetliga. I princip på alla frågor svarar pedagogerna till 100% att de **inte** mött vårdnadshavare som uttryckt begränsningar

för sina barn. Den svarsfrekvensen kan tolkas på två sätt, i relation till övriga presenterade siffror. I det första scenariot skulle det kunna indikera att vårdnadshavare vet att begränsningar i aktiviteter och social interaktion inte överensstämmer med läroplanens uppdrag och bearbetar därför sina barn i stället till att göra ”rätt val”. I scenario två kan differensen mellan svaren tolkas som att barnen uppger att de inte *får*, när det handlar om att de inte *vill*.

Årskurs 4-6

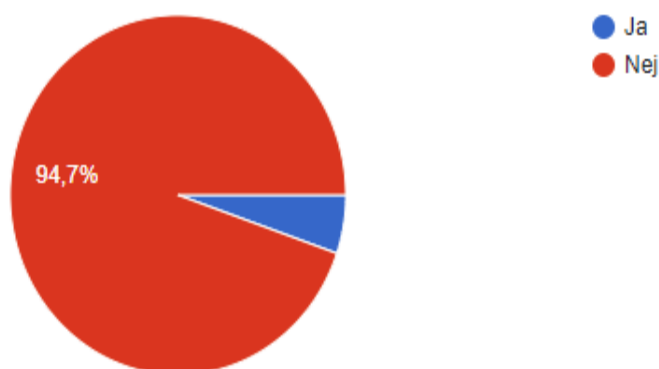
19 svaranden. Inga frågeområdesuppdelningar, liknande frågeställningar som F-3 samt några nya frågeområden avseende könsroller och bevakning av beteende.

När det gäller andel pedagoger som upplevt att de mött pojkar som uttalat det är flickors uppgift att laga mat svarar 36,8% av pedagogerna ja medan endast 10% av pedagogerna uttrycker att de mött flickor som tycker det är omanligt att pojkar hjälper till i hemmet.

Stora skillnader framkommer i frågor som avser att delta i olika undervisningsämnen * 26,3:

6. Att pojkar uttrycker att de inte får lov att delta i vissa delar av undervisningen, exempelvis musik, idrott eller simning?

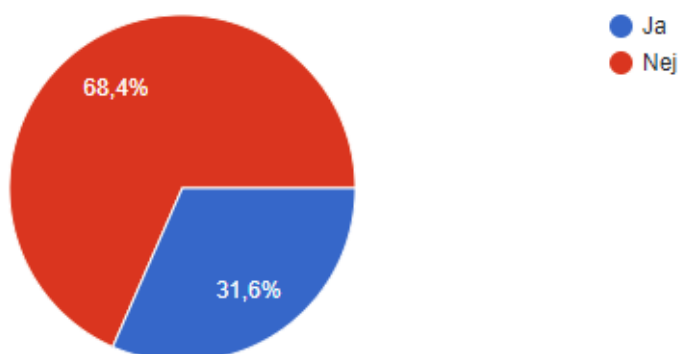
19 svar



Ännu större skillnad syns i svaren av pedagogerna avseende umgänge med det andra könet

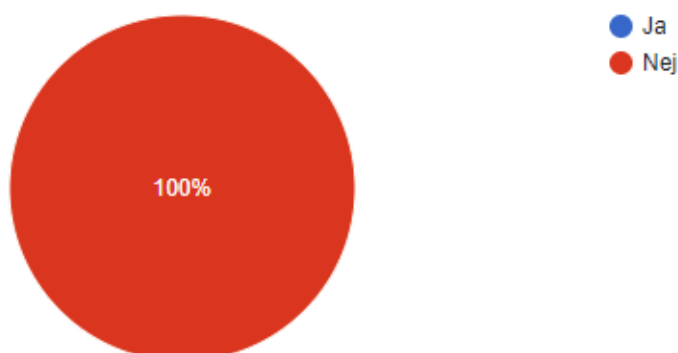
7. Flickor som uttrycker att de inte får umgås med pojkar under rasterna och efter skoltid?

19 svar



8. Pojkar som uttrycker att de inte får umgås med flickor under rasterna och efter skoltid?

19 svar



Även när det gäller pedagogernas upplevelse om att eleverna uttrycker åsikter om kläder som inte täcker hela kroppen finns en tydlig skillnad i mötet med flickor och pojkar.

På frågan om flickor reagerat på att pojkar bär kläder som inte täcker hela kroppen såsom shorts t.ex. svarar 100% av pedagogerna att de inte mött detta. Däremot är det 31,6% av pedagogerna som angett att de mött pojkar som reagerat på att flickor använder kläder som inte är heltäckande, t.ex. linne eller shorts.

Avseende frågor om pedagoger har mött flickor som uttrycker att deras bror har koll på vem de umgås med samt deras beteende svarar 27,8% av pedagogerna att de mött detta. Siffran är i princip den samma avseende andel pedagoger som om mött pojkar som uppger att de har ansvar att hålla koll på sina systrars umgänge och beteende, 26,3%.

När det gäller vårdnadshavare uppger 15,8% av pedagogerna att de mött vårdnadshavare som uttryckt att deras flickor inte får umgås med pojkar, att jämföra med att 0% av pedagogerna mött vårdnadshavare som uttryckt att deras pojkar inte får umgås med flickor. 10,5% av pedagogerna uppger sig ha mött vårdnadshavare som uttalat att de inte vill att deras flickor inte deltar i skolämnen däremot svarar 0% av pedagogerna att de mött vårdnadshavare som uttryckt att de inte vill att deras pojkar ska delta i vissa ämnen.

Årskurs 7-9

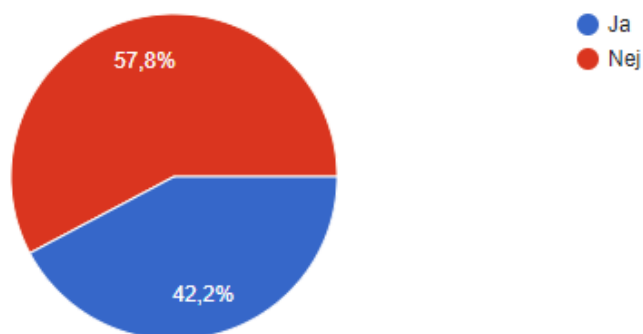
45 svaranden. Inga frågeområdesuppdelningar, liknande frågeställningar som årskurs 4-6 samt några nya frågeområden avseende relationer.

När det gäller andel pedagoger som upplevt att de mött pojkar som uttalat det är flickors uppgift att laga mat har 62,2% av pedagogerna svarat ja medan endast 13,6% av pedagogerna uttrycker att de möt flickor som tycker det är omanligt att pojkar hjälper till i hemmet.

Stora skillnader framkommer i frågor som avser att delta i olika undervisningsämnen:

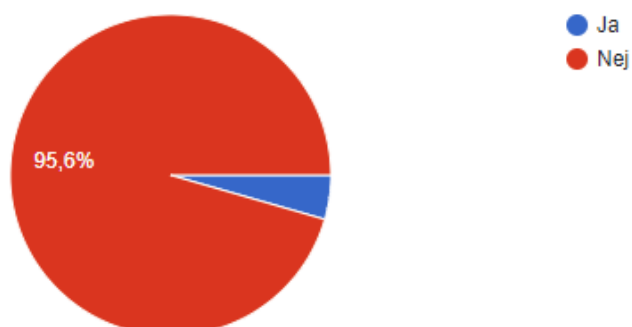
5. Att flickor uttrycker att de inte får lov att delta i vissa delar av undervisningen, exempelvis musik, idrott eller simning?

45 svar



6. Att pojkar uttrycker att de inte får lov att delta i vissa delar av undervisningen, exempelvis musik, idrott eller simning?

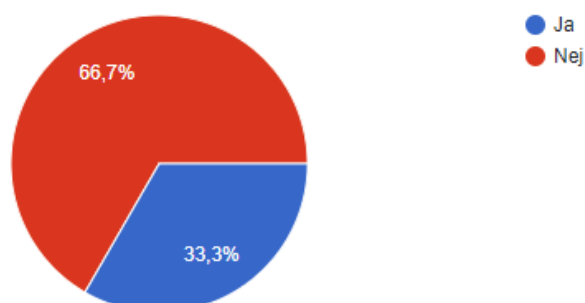
45 svar



När det gäller umgänge med det andra könet är skillnaden stor, men något mindre än i årskurs 4–6, dock har pedagogerna i årskurs 7-9 angett att det även finns pojkar som uttrycker att de inte får umgås med flickor, vilket inte var fallet i årskurs 4-6.

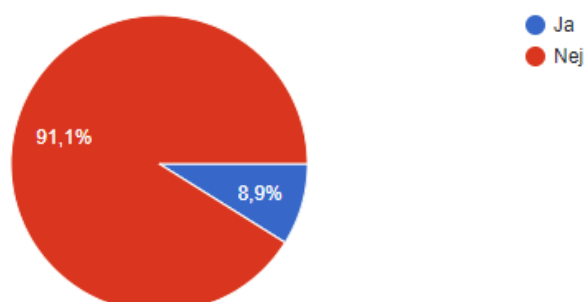
7. Flickor som uttrycker att de inte får umgås med pojkar under rasterna och efter skoltid?

45 svar



8. Pojkar som uttrycker att de inte får umgås med flickor under rasterna och efter skoltid?

45 svar



När det gäller pedagogernas upplevelse om att eleverna uttrycker åsikter om kläder som inte täcker hela kroppen finns fortfarande en skillnad mellan flickor och pojkar på 8 procentenheter, men den är betydligt lägre jämfört med årskurs 4–6, där skillnaden var 32 procentenheter. En förändring är att 25% av pedagogerna mött flickor som reagerat på att elever burit kläder som inte var heltäckande, vilket det var 0% av pedagogerna i årskurs 4–6 uppgav.

Avseende frågor om pedagoger har mött flickor som uttrycker att deras bror/bröder har koll på vilka flickorna umgås med samt flickornas beteende svarar 37,8 % av pedagogerna att de mött detta. Siffran är i princip den samma avseende andel pedagoger, 33,3%, som mött pojkar som uppger att de har ansvar att hålla koll på sina systars umgänge och beteende. Det är en 10%-ig ökning av andelen pedagoger i relation till andelen pedagoger på mellanstadiet. Även i årskurs 7-9 anger pedagogerna att de, i princip, har lika stor upplevelse att pojkar uppger att de är del av ett bevakningssystem som flickorna uppger sig vara utsatta för. Det är en tydlig indikation på att hedersnormer finns och följs aktivt inom angiven elevgrupp.

När det gäller relationer anger 40% av pedagogerna att de hört flickor uttrycka att de inte får ha en pojkvän, medan andelen pedagoger som hört pojkar uttrycka att de inte får ha en flickvän är 17,8%. När det gäller andel pedagoger som upplevt att flickor alternativt pojkar uttryckt sig negativt om någon i en relation är siffrorna likvärdiga:

Flickor negativa till flickor i en relation 29,5%

Pojkar negativa till flickor i en relation 31,1%

Flickor negativa till pojkar i en relation 15,6%

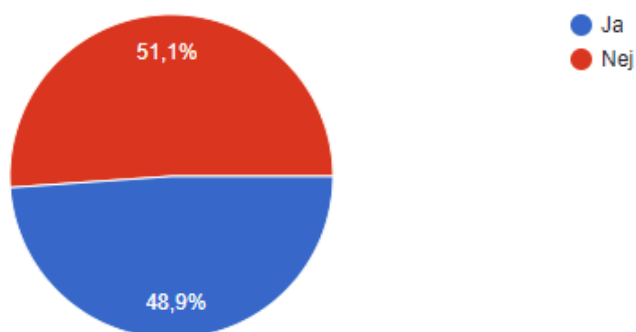
Pojkar negativa till pojkar i en relation 22,2%

22,2% av pedagogerna uppger sig ha mött vårdnadshavare som uttalat att de inte vill att deras flickor deltar i skolämnen såsom idrott eller musik, vilket är en ökning med det dubbla i relation till andelen pedagoger med ansvar för årskurs 4–6.

I frågor avseende pedagogernas upplevelse av att ha mött flickor respektive pojkars bild av familjens krav på eleverna avseende att hjälpa till i hemmet eller att gå hem omgående efter skolan, finns det stora skillnader. Det framgår dock av svararen att pedagoger möter både flickor och pojkar med förväntningar av att ta ansvar för syskon och sysslor i hemmet.

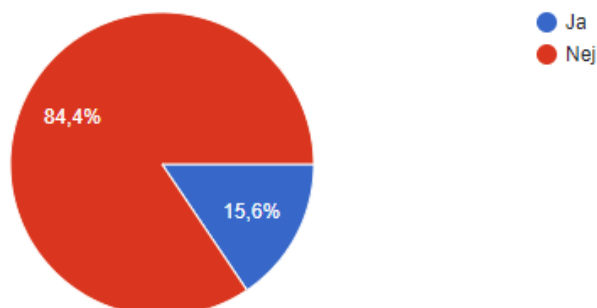
29. Att flickor uttrycker att de har svårt att hinna med sina egna uppgifter för att de förväntas hjälpa till med syskon samt i hemmet?

45 svar



30. Att pojkar uttrycker att de har svårt att hinna med sina egna uppgifter för att de förväntas hjälpa till med syskon samt i hemmet?

45 svar



Det är en stor skillnad i andelen pedagoger som mött flickor som uttryckt att de måste gå direkt hem efter skolan (51%), jämfört med pojkar (22%). Dock är det en relativt stor andel pedagoger som upplevt att pojkar uttrycker detta, vilket indikerar att det finns en koppling mellan tidigare ställd fråga om förväntningar på att hjälpa till med syskon och sysslor i hemmet och omgående hemgång.

Gymnasium

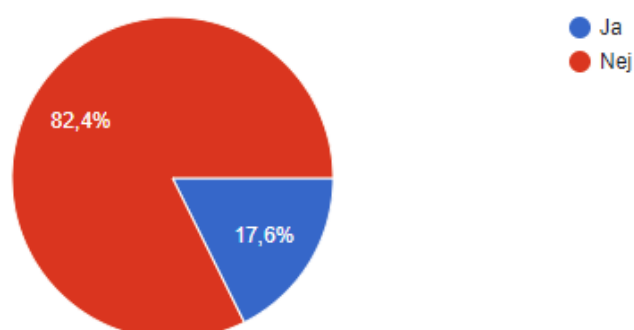
52 svaranden. Inga frågeområdesuppdelningar, liknande frågeställningar som för årskurs 7-9 samt några nya frågeområden avseende sexuella relationer och giftermål.

När det gäller andel pedagoger som upplevt att de mött pojkar som uttalat det är flickors uppgift att laga mat har 32,7% av pedagogerna svarat ja medan endast 7,7% av pedagogerna uttrycker att de mött flickor som tycker det är omanligt att pojkar hjälper till i hemmet.

Avseende deltagande i olika undervisningsämnen finns fortsatt en skillnad mellan pedagogernas svar avseende flickors respektive pojkars uttryck om att få delta i vissa undervisningsämnen:

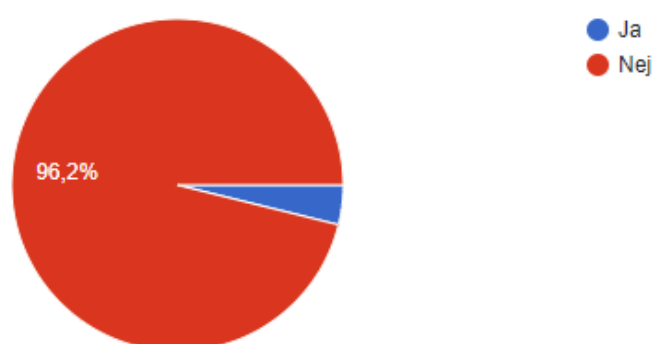
5. Att flickor uttrycker att de inte får lov att delta i vissa delar av undervisningen, exempelvis musik, idrott eller simning?

51 svar



6. Att pojkar uttrycker att de inte får lov att delta i vissa delar av undervisningen, exempelvis musik, idrott eller simning?

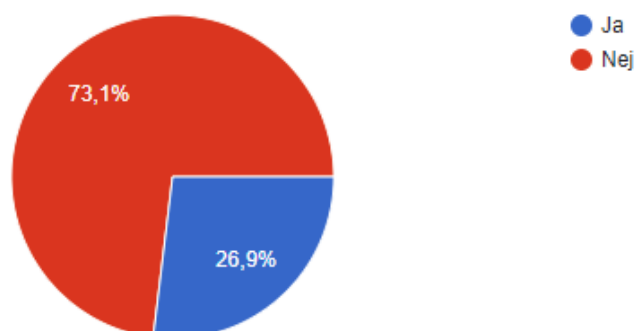
52 svar



När det gäller umgänge med det andra könet är skillnaden stor, men något mindre än i årskurs 7–9 för såväl pedagogernas svar avseende flickor såväl som pojkar.

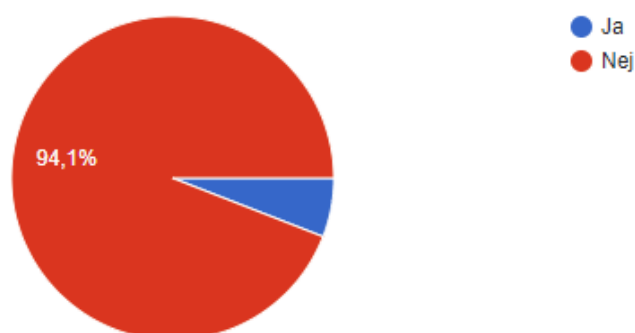
7. Flickor som uttrycker att de inte får umgås med pojkar under rasterna och efter skoltid?

52 svar



8. Pojkar som uttrycker att de inte får umgås med flickor under rasterna och efter skoltid?

51 svar



När det gäller pedagogernas upplevelse om att eleverna uttrycker åsikter om kläder som inte täcker hela kroppen finns det på gymnasiet ingen större skillnad i pedagogernas svar.

På frågan om flickor reagerat på att elever bär kläder som inte täcker hela kroppen såsom shorts t.ex. svarar 19,6% av pedagogerna att de mött detta. Det är 18% av pedagogerna som angett att de mött pojkar som reagerat på att hur andra elever, använder kläder som inte är heltäckande, t.ex. linne eller shorts. Siffrorna är lägre än årskurs 7-9, men detta kan bero på att eleverna är äldre och inte uttalar sig på samma sätt inför lärare och/eller att elevunderlaget som pedagogerna möter inte ser likadant ut.

Avseende frågor om pedagoger har mött flickor som uttrycker att deras bror har koll på vem de umgås med samt deras beteende svarar 26,9 % av pedagogerna att de mött detta. Siffran skiljer sig jämfört avseende andel pedagoger som uppger att de mött pojkar som uppger att de har ansvar att hålla koll på sina systrars umgänge och beteende, 13,5%. I jämförelse med pedagogernas svar avseende årskurs 7–9 har andelen gått ner med 10 procentenheter när det gäller flickor, men med 20 procentenheter när det gäller pojkar. Denna förändring kan tolkas som ovan; färre elever berättar och/eller annat elevunderlag.

När det gäller relationer anger 33,3% av pedagogerna att de hört flickor uttrycka att de inte får ha en pojkvän, medan andelen pedagoger som hört pojkar uttrycka att de inte får ha en flickvän är 5,9%. När det gäller andel pedagoger som upplevt att flickor alternativt pojkar uttryckt sig negativt om någon i en relation är:

Flickor negativa till flickor i en relation 11,8%

Pojkar negativa till flickor i en relation 15,7%

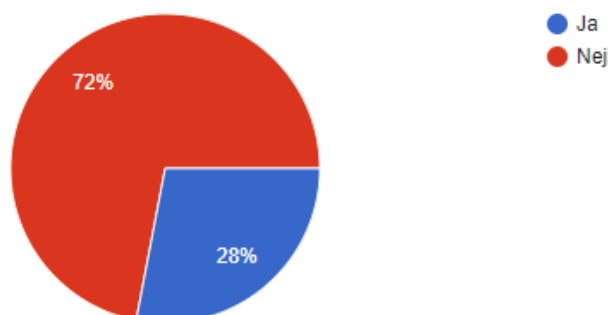
Flickor negativa till pojkar i en relation 3,9%

Pojkar negativa till pojkar i en relation 9,8 %

När det gäller sexuella relationer finns en markant skillnad mellan pedagogernas svar kring sin upplevelse av flickors och pojkars uttryck avseende en sexuell relation innan äktenskapet. Andelen pedagoger som fått reaktion från flickor på *sexuella relationer innan äktenskapet för flickor* är större än de som fått reaktion från pojkar på *sexuella relationer innan äktenskapet för flickor*. Siffran avseende pojkar och sexuella relationer innan äktenskapet är mycket snarlikt avseende andel pedagoger för såväl flickor som pojkar. Siffrorna kan indikera att flickor är moralbevakare och del av att hedersrelaterade normer och/eller stereotypa könsroller lever vidare.

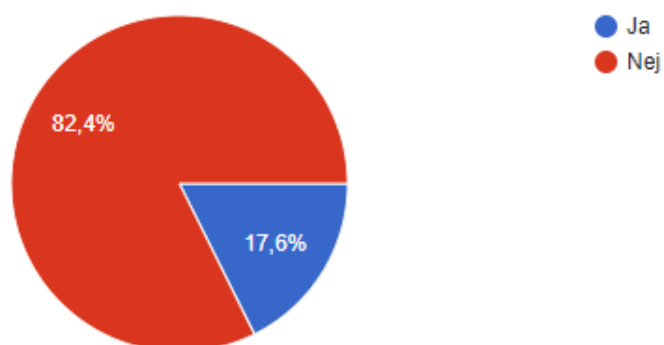
19. Att flickor uttrycker att det är viktigt att flickor inte har en sexuell relation innan äktenskap?

50 svar



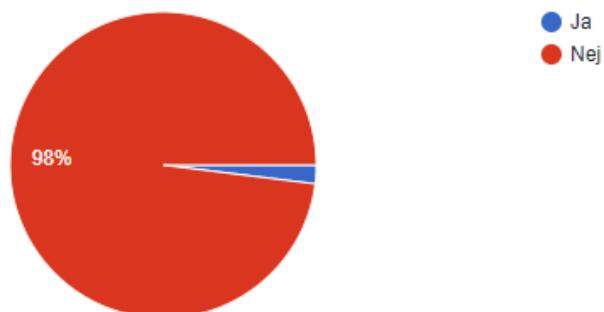
23. Att pojkar uttrycker att det är viktigt att flickor inte har en sexuell relation innan äktenskap?

51 svar



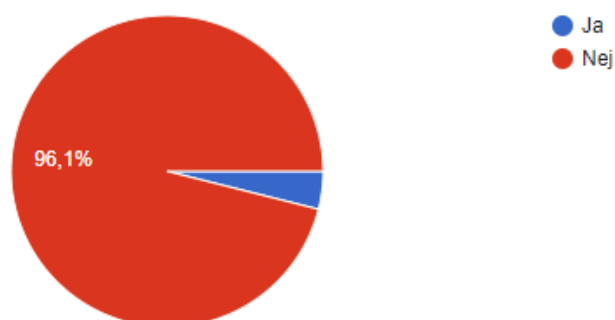
20. Att flickor uttrycker att det är viktigt att pojkar inte har en sexuell relation innan äktenskap?

51 svar



24. Att pojkar uttrycker att det är viktigt att pojkar inte har en sexuell relation innan äktenskap?

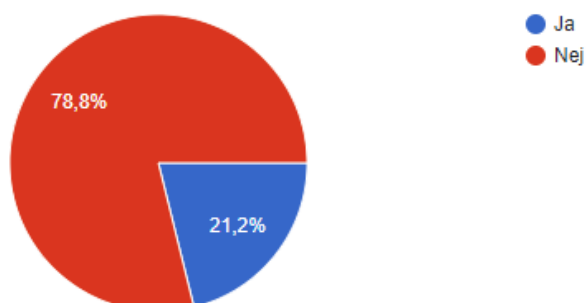
51 svar



När det gäller andelen pedagoger som mött att flickor och pojkar uttryckt att vårdnadshavaren bestämmer vem de ska gifta sig, finns det en liten skillnad mellan flickor och pojkar. Det är dock andelen lärare, ungefär en femtedel, som svarat att de mött elever som uttryckt att vårdnadshavaren väljer vem de ska gifta sig med som indikerar att det kan finnas bakomliggande hedersrelaterad problematik.

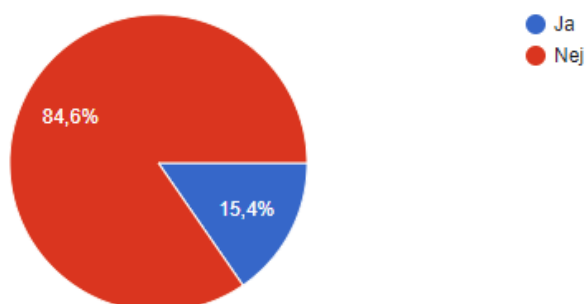
31. Att flickor uttrycker att vårdnadshavaren bestämmer vem hon ska gifta sig med?

52 svar



32. Att pojkar uttrycker att vårdnadshavaren bestämmer vem han ska gifta sig med?

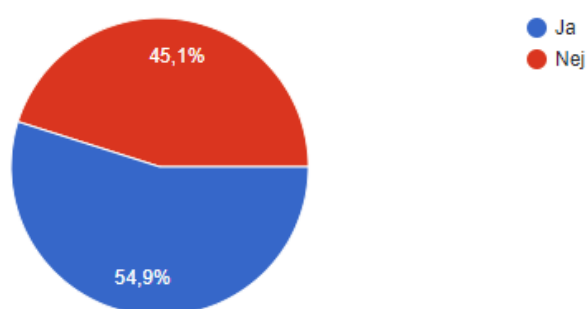
52 svar



När det gäller frågor avseende familjen krav på eleverna avseende att hjälpa till i hemmet eller att gå hem omgående efter skolan, finns det stora skillnader. Det framgår dock av svaren att pedagoger möter både flickor och pojkar med förväntningar av att ta ansvar för syskon och sysslor i hemmet, precis som svaren från pedagogerna i årskurs 7–9.

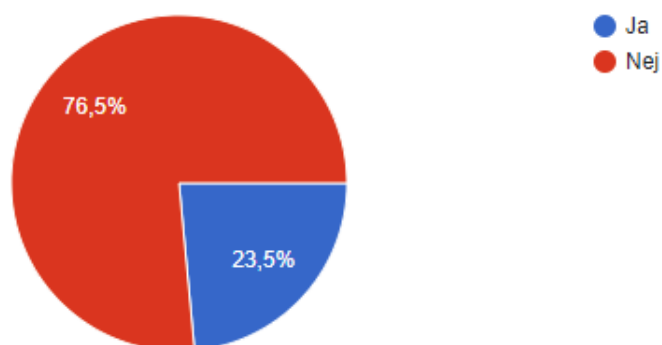
33. Att flickor uttrycker att de har svårt att hinna med sina egna uppgifter för att de förväntas hjälpa till med syskon samt i hemmet?

51 svar



34. Att pojkar uttrycker att de har svårt att hinna med sina egna uppgifter för att de förväntas hjälpa till med syskon samt i hemmet?

51 svar



Ännu en stor skillnad finns i andelen pedagoger som mött flickor som uttryckt att de måste gå direkt hem efter skolan (35%), jämfört med svar om pojkarna (5,8%). Andel pedagoger som mött flickor i årskurs 7–9 var 51%, vilket på gymnasiet sänks till 35%. Motsvarande siffror för svar avseende pojkar var 22% kontra 5,8%.

Övrig relaterad information

Metod för att förebygga våld i nära relationer i Trelleborg

Kommundirektören har sedan tidigare fått i uppdrag att, i samarbete med berörda förvaltningar, ta fram ”metod för att förebygga våld i nära relationer i Trelleborg” med fokus på

- Relationsförhållanden
- Barn och ungas synsätt på relationer och våld
- Öka medvetenheten för att kunna säga nej, det är inte okej!

En arbetsgrupp⁴ tillsattes och bildningsnämnden erhöll en återrapport den 15 september 2021 § 117 om arbetsgruppens arbete mot hedersvåld och annan hedersproblematik.

Arbetsgruppen håller nu på att ta fram en ”handlingsplan” för olika områden att undervisa inom i de olika stadierna på grundskolan och på gymnasiet. Man håller även på att ta fram en informations- och utbildningsplan för personal. Arbetet med att ta fram en metod går framåt och kommer förhoppningsvis kunna implementeras under hösten 2022.

Insatserna genomförs av arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och bildningsförvaltningen. Insatserna riktas till personal samt till barn och elever inom bildningsförvaltningens verksamheter, personal inom kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter såsom trygghetsvårdare och fritidsledare, personal inom arbetsmarknadsförvaltningen såsom handläggare och lärare. Man planerar även att genomföra vissa riktade insatser till föreningslivet, där idrottsledare med flera kommer att få utbildning inom våld i nära relationer och hedersförtryck.

Ett samarbete kommer att inledas med specialistverksamheten Resursteam Heder Skåne, vilkens verksamhet startades den 1 oktober 2021 och arbetar med att utveckla och stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i Skåne och finns till för kommunerna. Bakom satsningen står Länsstyrelsen Skåne och Malmö stad. Den finansieras av dess medlemskommuner och Länsstyrelsen Skåne. Resursteamet har experter inom området som stödjer medlemskommuner för att stärka deras kompetens. Resursteamet erbjuder konsultation, verksamhetsnära utbildningar och workshops, omvärldsbevakning samt rutiner och handlingsplaner. Utbildningar riktar sig exempelvis till personal inom förskola, grundskola och gymnasium.

Ändrade läroplaner och kursplaner

Bildningsnämnden erhöll information den 9 mars 2022 § 31 om att läroplaner och kursplaner ändras och börjar gälla från och med 1 juli 2022. Ändringarna innefattar bland annat att grundskola och gymnasieskola ska arbeta mer med värdegrundarbete om hedersrelaterat våld och förtryck i olika former.

⁴ Arbetsgruppen består av representanter från de berörda förvaltningarna arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen och bildningsförvaltningen, och arbetet leds av verksamhetschef utbildning Sofia Henderup Larsson.

Sammanfattning

Det finns svaga indikationer i förskolan om förekomst av hedersrelaterad problematik. Dock bör uppmärksammas att siffrorna kanske sett annorlunda ut om det hade gjorts en selektering av vilka förskolor som deltog, liknande den som gjordes i grundskolan.

När det gäller grundskolan finns indikationer på att hedersrelaterad problematik finns och blir synligare ju äldre eleverna blir.

I gymnasieenkäten blir flertalet siffror lägre igen, men det kan kopplas samman med att inte heller här har gjorts en selektering avseende fokus på lärare eller program som har en hög andel elever med mångkulturell bakgrund. Även gymnasiets siffror indikerar att det finns en hedersrelaterad problematik bland eleverna. Utifrån ett 1-19-årsperspektiv finns det tendenser och beteende som ökar med barnen/elevernas ålder som indikerar att hedersrelaterad problematik finns representerat från förskola till grundskola och gymnasium.